

31996L0009

L 77/20

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

27.3.1996

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 96/9/EÜ,**11. märts 1996,****andmebaaside õiguskaitse kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 57 lõiget 2, artiklit 66 ja artiklit 100a,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾toimides asutamislepingu artiklis 189b sätestatud korras ⁽³⁾

ning arvestades, et:

(1) andmebaasid ei ole käesoleval hetkel kõikides liikmesriikides olemasolevate õigusaktidega piisavalt kaitstud; niisugust kaitset iseloomustavad selle olemasolu korral erinevad tunnused;

(2) niisugused erinevused liikmesriikide õigusaktidega tagatavas andmebaaside õiguskaitstes mõjutavad negatiivselt siseturu funktsioneerimist seoses andmebaasidega ning eriti füüsiliste ja juriidiliste isikute vabadust pakkuda sidusandmebaasikaupu ja -teenuseid kogu ühenduses ühtlustatud õiguskorra alusel; niisugused erinevused võivad veelgi enam esile kerkida, kui liikmesriigid kehtestavad selles nüüd üha enam rahvusvahelist mõõdet omandavas valdkonnas uusi õigusakte;

(3) siseturu funktsioneerimist kahjustavad olemasolevad erinevused tuleb kõrvaldada ning uute esilekerkimine tuleb ära hoida, sellal kui siseturu funktsioneerimist või ühendusesisese infoturu arengut negatiivselt mittemõjutavaid erinevusi ei ole vaja kõrvaldada ega nende esilekerkimist ära hoida;

(4) andmebaaside autoriõiguse kaitse esineb liikmesriikides vastavalt õigusaktidele või pretsedendiõigusele erinevates vormides ning kui liikmesriikide vahel jäävad seoses kaitse ulatuse ja tingimustega alles erinevused õigusaktides, siis võivad niisugused ühtlustamata intellektuaalomandiõigused takistada kaupade ja teenuste vaba liikumist ühenduses;

(5) autoriõigus on andmebaaside autorite jaoks jätkuvalt sobiv ainuõiguse vorm;

(6) sellele vaatamata osutuvad kõlvatu konkurentsi alaste ühtlustatud õigusaktide või pretsedendiõiguse puudumisel lisaks vajalikuks muud meetmed, et vältida andmebaaside sisust loata väljavõtete tegemist ja/või andmebaaside sisu loata taaskasutamist;

(7) andmebaaside rajamine nõuab märkimisväärset inim-, tehniliste ja finantsressursside investeerimist, kuna aga niisuguseid andmebaase kopeerida või neile juurde pääseda saab sõltumatuks väljatöötamiseks vajalike kuludega võrreldes väga väikeste kuludega;

(8) andmebaasi sisust loata väljavõtte tegemine ja/või andmebaasi sisu loata taaskasutamine on tõsiste majanduslike ja tehniliste tagajärgedega toimingud;

(9) andmebaasid on ühendusesisese infoturu arendamisel olulise tähtsusega vahendiks; nimetatud vahend osutub kasulikuks ka mitmetes muudes valdkondades;

(10) nii ühenduses kui kogu maailmas kõikides kaubandus- ja tööstussektorites iga-aastaselt loodava ja töödeldava informatsiooni hulga kiire kasv nõuab kõikides liikmesriikides investeerimist nüüdisaegsetesse infotöötlussüsteemidesse;

(11) käesoleval ajal esinevad andmebaasisektori investeringute tasemes väga suured erinevused nii erinevate liikmesriikide kui ka ühenduse ja maailma suurimate andmebaase loovate kolmandate riikide vahel;

⁽¹⁾ EÜT C 156, 23.6.1992, lk 4 ja EÜT C 308, 15.11.1993, lk 1.⁽²⁾ EÜT C 19, 25.1.1993, lk 3.⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 23. juuni 1993. aasta arvamus (EÜT C 194, 19.7.1993, lk 144), nõukogu 10. juuli 1995. aasta ühine seisukoht (EÜT C 288, 30.10.1995, lk 14), Euroopa Parlamendi 14. detsembri 1995. aasta otsus (EÜT C 17, 22.1.1996) ja nõukogu 26. veebruari 1996. aasta otsus.

(12) niisugune investeerimine kaasaegsetesse informatsiooni säilitamise ja töötlemise süsteemidesse ei saa ühenduses toimuda, kui andmebaaside tegijate õiguste kaitsmiseks ei kehtestata stabiilset ja ühtset õiguskaitsekorda;

- (13) käesolev direktiiv kaitseb teoste, andmete või muu materjali kogusid (mõnikord nimetatud kogumiteks), mida korraldatakse, talletatakse ja millele pääsetakse juurde vahendite abil, mille hulka kuuluvad elektroonilised, elektromagnetilised või elektro-optilised protsessid või nendega analoogilised protsessid;
- (14) käesoleva direktiivi kohast kaitset tuleb laiendada ka mitteelektronilistele andmebaasidele;
- (15) andmebaasi autoriõigusega kaitsmise vajaduse kindlakstegemiseks kasutatavad kriteeriumid tuleb määratleda lähtuvalt sellest, kas andmebaasi sisu valik või korraldus on autori intellektuaalne looming; niisuguse kaitse peab hõlmama andmebaasi struktuuri;
- (16) andmebaasi autoriõiguse kaitse alla kuuluvuse sobivuse kindlaksmääramisel ei tohi autori intellektuaalse loomingu mõttes rakendada muid kriteeriume peale originaalsuse, eriti ei tohi seejuures rakendada esteetilisi või kvalitatiivseid kriteeriume;
- (17) mõistet "andmebaas" tuleb mõista hõlmavana kirjanduslike, kunstiliste, muusikaliste või muude teoste kogusid või muu materjali nagu tekstide, helide, kujutiste, arvude, faktide või andmete kogusid; see peab hõlmama niisuguste sõltumatute teoste, andmete või muu materjali kogusid, mis on korraldatud süstemaatiliselt või meetoodiliselt ning millele on võimalik üksikult juurde pääseda; see tähendab, et salvestis või audiovisuaalne, kinematograafiline, kirjanduslik või muusikaline teos iseenesest ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse;
- (18) käesoleva direktiiviga ei piirata autorite õigust otsustada, kas ja millisel viisil nad lubavad oma teoseid andmebaasi kaasata ega seda, kas nad annavad ainuõiguse või mitte; andmebaaside kaitsmine *sui generis* õigusega ei piira nende sisu puudutavaid olemasolevaid õigusi ning eriti juhul, kui autor või autoriõigusega kaasneva õiguse valdaja lubab mõnd oma teost või objekti andmebaasi kaasata vastavalt lihtlitsentsile, siis võib kolmas isik kasutada nimetatud teoseid või objekte, mille suhtes on nõutav autori või autoriõigusega kaasneva õiguse valdaja luba, ilma et andmebaasi tegija *sui generis* õigus takistaks tal seda teha, tingimusel et nimetatud teoseid või objekte ei võeta andmebaasist ega taaskasutata selle alusel;
- (19) reeglina ei kuulu muusikaliste esituste erinevate salvestiste kogu CD-plaadil käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kuna kogumikuna ei vasta see autoriõiguse kaitse tingimustele ning see ei kujuta endast *sui generis* õiguse alla kuulumiseks piisavalt olulist investeeringut;
- (20) käesoleva direktiivi kohast kaitset võidakse kohaldada ka niisuguste materjalide suhtes, mis on vajalikud teatud andmebaaside toimimiseks või kasutamiseks, nagu tesaurus- või indekseerimissüsteemid;
- (21) käesoleva direktiiviga ettenähtud kaitse on seotud andmebaasidega, milles teosed, andmed või muu materjal on korraldatud süstemaatiliselt või meetoodiliselt; nimetatud materjal ei pea olema füüsiliselt talletatud organiseeritud viisil;
- (22) käesoleva direktiivi tähenduses võivad elektroonilised andmebaasid hõlmata ka vahendeid nagu CD-ROM ja CD-I;
- (23) mõistet "andmebaas" ei tule mõista laienevana niisugustele andmebaasi tegemiseks või käivitamiseks kasutatavatele arvutiprogrammidele, mis on kaitstud arvutiprogrammide õiguskaitset käsitleva nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiivi 91/250/EMÜ⁽¹⁾ alusel;
- (24) andmebaaside rentimist ja laenutamist reguleeritakse autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste valdkonnas ainult nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiiviga 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamiseõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas;⁽²⁾
- (25) autoriõiguse kehtivuse tähtaeg on juba reguleeritud nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiiviga 93/98/EMÜ, millega ühtlustatakse autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaeg;⁽³⁾
- (26) andmebaasi lülitatud autoriõigusega kaitstud teosed ja autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstud objektid jäävad sellest olenemata asjakohaste ainuõigustega kaitsetuks ning neid ei ole lubatud andmebaasi lülitada ega teha neid sisaldavat väljavõtet andmebaasist ilma õiguste valdaja või tema õigusjärglaste loata;
- (27) selliselt andmebaasi kaasatud teoste autoriõigust ja objektide autoriõigusega kaasnevaid õigusi ei mõjuta mitte mingil moel niisuguse eraldiseisva õiguse olemasolu, mis puudutab nende teoste ja objektide valikut ja korraldust andmebaasis;

⁽¹⁾ EÜT L 122, 17.5.1991, lk 42. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 93/98/EMÜ (EÜT L 290, 24.11.1993, lk 9).

⁽²⁾ EÜT L 346, 27.11.1992, lk 61.

⁽³⁾ EÜT L 290, 24.11.1993, lk 9.

- (28) andmebaasi loonud füüsilise isiku isiklikud õigused kuuluvad autorile ning neid tuleb teostada vastavalt liikmesriikide õigusaktidele ning Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni sätetele; niisugused isiklikud õigused ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalas;
- (29) töötajate poolt loodud andmebaaside suhtes kohaldatav kord jäetakse liikmesriikide kehtestada; järelikult ei takista miski käesolevas direktiivis liikmesriike nende õigusaktides ette nägemast, et kui andmebaasi loob töötaja oma kohustusi täites või tööandja poolt antud juhiseid järgides, siis on üksnes tööandjal õigus teostada kõiki sel moel loodud andmebaasiga seotud varalisi õigusi, välja arvatud juhul, kui lepinguga on ette nähtud teisiti;
- (30) autori ainuõiguste hulka peab kuuluma õigus määrata kindlaks, kuidas ja kelle poolt tema teost kasutatakse, ja eriti omada kontrolli oma teose kolmandatele isikutele vahendamise üle;
- (31) andmebaaside autoriõiguse kaitse hõlmab ka andmebaaside kättesaadavaks tegemist muude, koopiaste levitamisest erinevate vahendite abil;
- (32) liikmesriigid peavad tagama, et nende siseriiklikud sätted on niisuguste toimingute puhul, mille suhtes kohaldatakse käesoleva direktiiviga ettenähtud piiranguid, vähemalt aineliselt võrdväärsed;
- (33) levitamiseõiguse ammendumise küsimus ei kerki esile sidusandmebaaside puhul, mis kuuluvad teenuste pakku-mise valdkonda; see kehtib ka niisugusest andmebaasist niisuguse teenuse kasutaja poolt õiguste valdaja nõusolekul tehtud ainelise koopia suhtes; erinevalt CD-ROMist või CD-lst, mille puhul on intellektuaalomand paigutatud materiaalsele kandjale ehk kaubaartiklile, on iga sidusteenus tegelikult toiming, milleks tuleb saada luba, kui autoriõigus seda nõuab;
- (34) kui õiguste valdaja on kord otsustanud andmebaasi koopia kasutajale sidusteenuse kaudu või mõnd muud levitamisvahendit kasutades kättesaadavaks teha, siis peab niisugusele õiguspärasele kasutajale olema tagatud juurdepääs andmebaasile ning tal peab olema võimalik andmebaasi kasutada õiguste valdajaga sõlmitud kokku-leppe kohastel eesmärkidel ja viisil, seda isegi juhul, kui niisugune juurdepääs ja kasutamine nõuab paratamatult niisuguste toimingute sooritamist, mis oleks vastasel korral piiratud;
- (35) tuleb koostada nimekiri piiratud toimingute erandite kohta, võttes arvesse fakti, et käesoleva direktiivi kohaselt rakendatakse autoriõigust ainult andmebaasi sisu valiku või korralduse suhtes; liikmesriikidele tuleb anda võimalus niisuguseid erandeid teatud juhtudel ette näha; seda võimalust tuleb siiski kasutada kooskõlas Berni konventsiooniga ning määral, mil erandid on seotud andmebaasi struktuuriga; omavahel tuleb selgelt eristada isiklikku kasutamist puudutavaid erandeid ja isiklikeks vajadusteks reprodutseerimist puudutavaid erandeid, mis mõnede liikmesriikide siseriiklike õigusaktide kohaselt on seotud tühjade kandjate või salvestusseadmete lõive puudutavate sätetega;
- (36) mõiste "teadus" hõlmab käesoleva direktiivi tähenduses nii loodusteadusi kui ka humanitaarteadusi;
- (37) käesolev direktiiv ei mõjuta Berni konventsiooni artikli 10 lõiget 1;
- (38) üha kasvav digitaalne salvestustehnoloogia kasutamine seab andmebaasi tegija ohtu, et tema andmebaasi sisu võidakse ilma tema loata elektrooniliselt kopeerida ja ümber korraldada, et luua identse sisuga andmebaas, millega ometi ei rikuta tema andmebaasi korraldusest tulenevat autoriõigust;
- (39) lisaks eesmärgile kaitsta andmebaasi sisu valiku või korralduse originaalsusest tulenevaid autoriõigusi, püütakse käesoleva direktiiviga kaitsta ka andmebaaside tegijate positsiooni seoses sisu omandamisega ja kogumisele tehtud finants- ja ametialaste investeeringute tulemuste seadusvastase omastamisega, kaitstes kogu andmebaasi või selle olulisi osi kasutaja või konkurendi teatud toimingute eest;
- (40) selle *sui generis* õiguse ülesandeks on tagada õiguse piiratud kehtivusajaks kaitse investeeringutele, mis on tehtud andmebaasi sisu omandamiseks, kontrollimiseks või esitamiseks; niisugune investering võib koosneda finantsressursside rakendamisest ja/või aja, pingutuste ja energia kulutamisest;

- (41) *sui generis* õiguse eesmärgiks on anda andmebaasi tegijale võimalus keelata andmebaasi kogu sisust või olulisest sisu osast loata väljavõtte tegemist ja/või nimetatud loata taaskasutamist; andmebaasi tegijaks on isik, kes asja algatab ja investeerimisrisiki endale võtab; sellega arvatakse eriti alltöövõtjad andmebaasi tegija definitsiooni hulgast välja;
- (42) eriõigus keelata loata väljavõtte tegemist ja/või taaskasutamist on seotud kasutaja niisuguste toimingutega, mis ületavad tema seaduslikke õigusi ning kahjustavad seeläbi investeeringut; õigus keelata kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või nimetatud taaskasutamist ei ole seotud ainult parasiitliku konkureeriva toote valmistamisega, vaid ka ükskõik millise niisuguse kasutajaga, kes põhjustab oma toimingutega investeerimisele kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist kahju;
- (43) sidusedastuse korral ei ammendu õigus taaskasutamist keelata ei seoses andmebaasiga ega seoses andmebaasist või selle osast õiguste valdaja loal edastuse adressaadi poolt tehtud ainelise koopiaga;
- (44) kui andmebaasi sisu kuvamine muudab vajalikuks kogu niisuguse sisu või selle olulise osa alalise või ajutise edastuse teisele andmekandjale, siis peab õiguste valdaja niisuguseks toiminguks loa andma;
- (45) õigus keelata loata väljavõtte tegemist ja/või taaskasutamist ei kujuta endast mingil juhul autoriõiguse kaitse laiendust puhastele faktidele või andmetele;
- (46) õigus keelata kõigist või olulisest osast andmebaasi kuuluvatest teostest, andmetest või materjalist loata väljavõtte tegemist ja/või nimetatud loata taaskasutamist ei tohiks põhjustada uue õiguse teket teostele, andmetele või materjalidele endile;
- (47) infotoodete ja -teenuste pakkujate vahelise konkurentsi huvides ei tohi lubada *sui generis* õiguse kaitset viisil, millega hõlbustatakse turgu valitseva seisundi kuritarvitamist, seda eriti seoses niisuguste uute toodete ja teenuste loomise ja turustamisega, millel on intellektuaalne, dokumentaalne, tehniline, majanduslik või kaubanduslik lisaväärtus; seetõttu ei piira käesoleva direktiivi sätteid ühenduse või siseriiklike konkurentsieeskirjade kohaldamist;
- (48) käesoleva direktiivi eesmärk, milleks on võimaldada asjakohast ja ühetaolist andmebaaside kaitset, millega tagatakse andmebaasi tegijale tasu, erineb üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumist käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ⁽¹⁾ eesmärgist, milleks on isikuandmete vaba ringluse tagamine niisuguste ühtlustatud eeskirjade alusel, mis on kehtestatud põhiõiguste kaitseks ja eriti selleks, et kaitsta õigust privaatsusele, mida tunnustatakse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 8; käesoleva direktiivi sätteid ei piira andmekaitsealaste õigusaktidega sätestatud;
- (49) vaatamata õigusele keelata kogu andmebaasist või selle olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või nimetatud taaskasutamist, tuleb kehtestada, et andmebaasi tegija või õiguste valdaja ei või takistada andmebaasi õiguspäraselt kasutajat tegemast väljavõtteid ebaolulistest osadest ja nimetatud taaskasutamast; kasutaja ei või siiski põhjendamatu kahjustada ei *sui generis* õiguse valdaja ega autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse valdaja seaduslikke huve andmebaasis sisalduvate teoste või objektide suhtes;
- (50) liikmesriikidele tuleb anda võimalus näha ette erandid seoses õigusega hoida ära andmebaasi sisu olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või nimetatud taaskasutamist juhul, kui väljavõtte tehakse isiklikeks vajadusteks, illustreeriva materjalina kasutamiseks õppe- või teaduslikel eesmärkidel või kui väljavõtte ja/või taaskasutamine tehakse/leiab aset avaliku julgeoleku või haldus- või kohtumenetluse huvides; niisugused toimingud ei tohi piirata tegija ainuõigust andmebaasi kasutada ning nende eesmärk ei tohi olla äriiline;
- (51) kui liikmesriigid kasutavad võimalust lubada andmebaasi õiguspärasel kasutajal teha sisu olulisest osast väljavõtte illustreeriva materjalina kasutamiseks õppe- või teaduslikel eesmärkidel, võivad nad sätestada piirangu, et niisugune luba on vaid teatud tüüpi õppe- või teadusasutusel;

(¹) EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

- (52) neil liikmesriikidel, kellel on erireeglid, millega nähakse ette käesoleva direktiiviga ettenähtava *sui generis* õigusega samaväärne õigus, tuleb uue õiguse osas lubada säilitada traditsiooniliselt niisuguste reeglitega määratletud erandid;
- (53) andmebaasi valmimise kuupäeva tõendamiskohustus on andmebaasi tegijal;
- (54) tõendamiskohustus niisuguste kriteeriumide olemasolu kohta, millele tuginedes on võimalik järeldada, et andmebaasi sisu olulist muutmist tuleb pidada oluliseks uueks investeeringuks, lasub niisugusest investeeringust tuleneva andmebaasi tegijal;
- (55) oluliseks uueks investeeringuks, millest tuleneb uus kaitsetähtaeg, võib pidada ka andmebaasi sisu ulatuslikku kontrollimist;
- (56) õigus keelata andmebaasist loata väljavõtte tegemist ja/või andmebaasi loata taaskasutamist peaks andmebaaside suhtes, mille tegijad on kolmandate riikide kodanikud või alalised elanikud või mille on tootnud juriidilised isikud, kes ei ole asutamislepingu tähenduses liikmesriigis asutatud, kehtima ainult juhul, kui niisugused kolmandad riigid pakuvad võrreldavat kaitset andmebaasidele, mille on tootnud liikmesriigi kodanikud või isikud, kelle alaline elukoht asub ühenduse territooriumil;
- (57) lisaks õiguskaitsevahenditele, mis on liikmesriikide õigusaktidega ette nähtud autoriõiguse või muude õiguste rikkumise korral, peavad liikmesriigid nägema ette asjakohased õiguskaitsevahendid seoses andmebaasi sisust loata väljavõtte tegemise ja/või nimetatud loata taaskasutamiselega;
- (58) lisaks käesoleva direktiivi alusel andmebaasi struktuurile antavale autoriõiguse kaitsele ning *sui generis* õiguse kohasele andmebaasi sisust loata väljavõtte tegemise ja/või nimetatud loata taaskasutamise vastu antavale kaitsele kohaldatakse liikmesriikides jätkuvalt ka muid andmebaasikaupade ja -teenuste pakkumise seisukohast asjakohaseid õigusnorme;
- (59) käesoleva direktiiviga ei piirata audiovisuaalsetest teostest koosnevate andmebaaside suhtes niisuguste eeskirjade kohaldamist, mida liikmesriigi õigusaktidega tunnustatakse ning mis puudutavad audiovisuaalsete programmide levitamist;
- (60) mõned liikmesriigid kaitsevad praegu autoriõigusega niisuguseid andmebaase, mis ei vasta käesoleva direktiiviga

kehtestatud autorikaitse saamise kriteeriumidele; isegi kui kõnealustele andmebaasidele võidakse anda kaitse käesolevas direktiivis sätestatud õiguse alusel takistada andmebaaside sisust loata väljavõtte tegemist ja/või selle taaskasutamist, on kaitsetähtaeg nimetatud õiguse alusel märkimisväärselt lühem sellest, mis neil on praegu kehtiva siseriikliku korra alusel; niisuguste kriteeriumide ühtlustamine, mille alusel määratakse kindlaks, kas andmebaasi peaks kaitsma autoriõigusega, ei tohi lühendada asjaomaste õiguse valdajate suhtes praegu kehtivat kaitsetähtaega; selleks on vaja näha ette erand; niisuguse erandi mõju peab piirduma vaid asjaomaste liikmesriikide territooriumidega,

ON VÕTNUD VASTU KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

REGULEERIMISALA

Artikkel 1

Reguleerimisala

1. Käesolev direktiiv käsitleb ükskõik millises vormis andmebaaside õiguskaitset.
2. Andmebaas käesoleva direktiivi tähenduses on süstemaatilisel või meetoodilisel korraldusel iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil.
3. Käesoleva direktiivi alusel ei kohaldata kaitset elektrooniliste vahendite abil kättesaadavate andmebaaside tegemiseks või käivitamiseks kasutatud arvutiprogrammide suhtes.

Artikkel 2

Reguleerimisala piirangud

Käesolevat direktiivi kohaldatakse ilma niisuguseid ühenduse sätteid piiramata, mis käsitlevad:

- a) arvutiprogrammide õiguskaitset;
- b) rentimisõigust, laenutamiseõigust ja teatavaid intellektuaalomandi valdkonda kuuluvaid autoriõigusega kaasnevaid õigusi;
- c) autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kehtivuse tähtaega.

II PEATÜKK

AUTORIÕIGUS

Artikkel 3

Kaitse ülesanne

1. Vastavalt käesolevale direktiivile kaitstakse sisu valiku või korralduse poolest autori intellektuaalseks loominguks olevaid andmebaase sellistena autoriõiguse alusel. Mingeid muid kriteeriume nende niisuguse kaitse alla sobivuse kindlaksmääramiseks ei rakendata.

2. Käesoleva direktiiviga ettenähtud andmebaaside autoriõiguse kaitse ei laiene nende sisule ning sellega ei piirata nimeetatud sisu suhtes kehtivaid õigusi.

Artikkel 4

Andmebaasi autorsus

1. Andmebaasi autoriks on andmebaasi loonud füüsiline isik või füüsiliste isikute grupp või juhul, kui see on liikmesriikide õigusaktidega lubatud, siis juriidiline isik, kes on nimetatud niisuguste õigusaktide alusel õiguste valdajaks.

2. Kui liikmesriigi õigusaktidega tunnustatakse kollektiivseid teoseid, siis kuuluvad varalised õigused isikule, kellele kuulub autoriõigus.

3. Füüsiliste isikute grupi poolt ühiselt loodud andmebaasi suhtes tekkivad ainuõigused kuuluvad nendele isikutele ühiselt.

Artikkel 5

Piiratud toimingud

Autoriõigusega kaitstava andmebaasi vormi suhtes on andmebaasi autoril ainuõigus teha või lubada järgmist:

- ajutine või alaline reprodutseerimine kas tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis;
- tõlkimine, kohandamine, korrastamine ja ükskõik millised muud muudatused;
- andmebaasi või selle koopiade levitamine üldsusele mis tahes vormis. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul lõpeb õigus kontrollida selle koopia edasimüüki ühenduses;
- edastamine, näitamine või esitamine üldsusele;

- punktis b nimetatud toimingute tulemuste reprodutseerimine, levitamine, edastamine, näitamine või esitamine üldsusele.

Artikkel 6

Erandid piiratud toimingutest

1. Andmebaasi või selle koopia õiguspärase kasutaja poolt niisuguse artiklis 5 loetletud toimingu sooritamine, mis on vajalik juurdepääsuks andmebaasi sisule või sisu tavapäraseks kasutamiseks õiguspärase kasutaja poolt, ei nõua andmebaasi autori luba. Kui õiguspärane kasutaja on õigustatud kasutama ainult andmebaasi üht osa, siis kohaldatakse käesolevat sätet vaid nimetatud osa suhtes.

2. Liikmesriigid võivad sätestada piirangud artiklis 5 nimeetatud õiguste suhtes järgmistel juhtudel:

- mitteelektronilise andmebaasi reprodutseerimine isiklikeks vajadusteks;
- koos allika kohustusliku äranäitamisega kasutamine üksnes illustreeriva materjalina õppe- või teadusliku uurimistöö eesmärkidel, nende eesmärkidega motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;
- kasutamine avaliku julgeoleku, haldustegevuse või õigusemõistmise huvides;
- nende siseriiklikus õiguses tavapäraselt lubatud muud autoriõigust puudutavad erandid, ilma et see piiraks punktide a, b ja c kohaldamist.

3. Vastavalt Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioonile ei tohi käesolevat artiklit tõlgendada selliselt, et selle kohaldamist oleks võimalik kasutada viisil, millega põhjendamatult kahjustatakse õiguste valdaja seaduslikke huve või mis on vastuolus andmebaasi tavapärase kasutamisega.

III PEATÜKK

SUI GENERIS ÕIGUS

Artikkel 7

Kaitse objekt

1. Liikmesriigid sätestavad andmebaasi tegija õiguse keelata andmebaasi kogu sisust või kvantiteedilt või kvaliteedilt olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või selle taaskasutamist, kui selle andmebaasi sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investering.

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

Artikkel 9

a) *väljavõtte tegemine* – andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi;

Erandid *sui generis* õigusest

b) *taaskasutamine* – andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa kättesaadavaks tegemine üldsusele kas koopiade levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul lõpeb õigus kontrollida selle koopia edasimüüki ühenduses.

Liikmesriigid võivad sätestada, et üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi õiguspärased kasutajad võivad ilma andmebaasi tegija nõusolekuta teha väljavõtteid andmebaasi sisu olulisest osast või neid taaskasutada juhul, kui:

Avalikku laenutamist ei loeta väljavõtte tegemiseks ega taaskasutamiseks.

3. Lõikes 1 sätestatud õiguse võib üle anda, loovutada või anda loa (litsentsi) selle kasutamiseks.

a) mitte-elektronilise andmebaasi sisust tehakse väljavõtte isiklikeks vajadusteks;

4. Lõikes 1 sätestatud õigust kohaldatakse olenemata sellest, kas vastav andmebaas on autoriõiguse või muude õigustega kaitstav või mitte. Veel kohaldatakse seda olenemata sellest, kas vastava andmebaasi sisu on autoriõiguse või muude õigustega kaitstav või mitte. Andmebaaside kaitsmine lõikes 1 ettenähtud õigusega ei piira nende sisu kohta kehtivaid õigusi.

b) koos allika kohustusliku äranäitamisega tehakse andmebaasist väljavõtte illustreeriva materjalina õppe- või teadusliku uurimistöö eesmärkidel, nende eesmärkidega motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;

5. Andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduv ja süstemaatiline väljavõtete tegemine ja/või nende taaskasutamine, mis võib viia andmebaasi tavapärase kasutamise vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve, ei ole lubatud.

c) väljavõtte tegemine või taaskasutamine toimub avaliku julgeoleku, haldustegevuse või õigusemõistmise huvides.

Artikkel 10

Kaitse tähtaeg

Artikkel 8

Õiguspäraste kasutajate õigused ja kohustused

1. Üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi tegija ei või takistada andmebaasi õiguspärasel kasutajal teha väljavõtteid ja taaskasutada igal eesmärgil sisuks olevaid kvantiteedilt ja/või kvaliteedilt mitteolulisi osi. Kui õiguspärane kasutaja on õigustatud tegema väljavõtteid ainult andmebaasi teatud osast ja taaskasutama ainult teatud osa, kehtib käesolevas lõikes sätestatu vaid andmebaasi selle osa suhtes.

1. Artiklis 7 ettenähtud õigus kehtib alates andmebaasi tegemise lõpetamise kuupäevast. See lõpeb viieteistkümnenda aasta möödudes lõpetamise kuupäevale järgneva aasta esimesest jaanuarist.

2. Niisuguse andmebaasi puhul, mis tehakse üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks enne lõikes 1 ettenähtud tähtaja möödumist, lõpeb nimetatud õiguse kehtivuse tähtaeg viieteistkümnenda aasta möödudes alates andmebaasi esmakordselt üldsusele kättesaadavaks tegemise kuupäevale järgneva aasta esimesest jaanuarist.

3. Kui andmebaasi sisu oluliselt muutub kvalitatiivselt või kvantitatiivselt, sealhulgas täieneb, lüheneb või teiseneb, mille tagajärjel andmebaasi tehtud investeering oluliselt suureneb kvalitatiivselt või kvantitatiivselt, võib niisuguse investeeringu tulemuseks olevale andmebaasile anda oma kaitsetähtaja.

2. Üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi õiguspärane kasutaja ei tohi teha tegusid, mis on vastuolus andmebaasi tavapärase kasutamise või kahjustavad põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve.

Artikkel 11

Sui generis õiguse subjektid

3. Üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi õiguspärane kasutaja ei tohi kahjustada andmebaasi sisalduvate teoste või muu materjali suhtes tekkinud autoriõigust või autoriõigusega kaasnevaid õigusi.

1. Artiklis 7 ettenähtud õigust kohaldatakse niisuguse andmebaasi suhtes, mille tegijad või õiguste valdajad on liikmesriigi kodanikud või kelle alaline elukoht asub ühenduse territooriumil.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka niisuguste äriühingute suhtes, mis on asutatud vastavalt liikmesriigi seadustele ja mille registreeritud asukoht, juhatus või peamine tegevuskoht on ühenduse territooriumil; kui aga niisugusel äriühingul on ühenduse territooriumil ainult registreeritud asukoht, peab sellise äriühingu tegevus olema liikmesriigi majandusega tõhusalt ja püsivalt seotud.

3. Lepingud, millega laiendatakse artiklis 7 ettenähtud õigust kolmandates riikides tehtud andmebaasidele, mis ei kuulu lõike 1 ja 2 sätete reguleerimisalasse, sõlmib nõukogu komisjoni ettepaneku alusel. Selle menetluse tulemusel andmebaasidele antud kaitsetähtaeg ei ole pikem kui artiklis 10 sätestatud kaitsetähtaeg.

IV PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 12

Õiguskaitsevahendid

Liikmesriigid näevad käesoleva direktiiviga ettenähtud õiguste rikkumise puhul ette asjakohased õiguskaitsevahendid.

Artikkel 13

Muude õigusnormide kohaldamine

Käesoleva direktiivi sätteid ei mõjuta sätteid, mis käsitlevad eriti andmebaasis sisalduvate andmete, teoste või muu materjaliga seotud autoriõigusi, autoriõigusega kaasnevaid õigusi või muid õigusi või kohustusi, patendiõigusi, kaubamärke, disainilahenduse õigusi, rahvusliku rikkuse kaitset, konkurentsi piiravat tegevust ja kõlbatut konkurentsi käsitlevaid seadusi, ärisaladust, turvalisust, konfidentsiaalsust, andmekaitset ja privaatsust, juurdepääsu riiklikele dokumentidele ja lepinguõigust.

Artikkel 14

Ajaline kohaldamine

1. Käesolevas direktiivis ettenähtud kaitset kohaldatakse autoriõiguse osas ka andmebaasidele, mis on tehtud enne artikli 16 lõikes 1 nimetatud kuupäeva ja mis sel kuupäeval vastavad käesoleva direktiivi nõuetele andmebaaside autoriõigusega kaitsmise osas.

2. Erandina lõikest 1, juhul kui liikmesriigis käesoleva direktiivi avaldamise kuupäeval autoriõigusega kaitstud andmebaas ei vasta artikli 3 lõikes 1 sätestatud autoriõigusega kaitsmise kriteeriumidele, ei lühenda käesolev direktiiv selles liikmesriigis

eespool mainitud kaitsekorra alusel antud kaitse järelejäanud tähtaega.

3. Käesolevas direktiivis ettenähtud kaitset kohaldatakse artiklis 7 sätestatud õiguse osas ka andmebaasidele, mille tegemine on lõpetatud mitte varem kui viisteist aastat enne artikli 16 lõikes 1 nimetatud kuupäeva ja mis sel kuupäeval vastavad artiklis 7 sätestatud nõuetele.

4. Lõigetes 1 ja 3 ettenähtud kaitse ei mõjuta enne nimetatud lõigetes mainitud kuupäeva tehtud toiminguid ega saadud õigusi.

5. Andmebaasi puhul, mille tegemine lõpetati mitte varem kui viisteist aastat enne artikli 16 lõikes 1 nimetatud kuupäeva, on artiklis 7 sätestatud õiguse kehtivuse tähtaeg viisteist aastat, arvates nimetatud kuupäevale järgneva aasta 1. jaanuarist.

Artikkel 15

Teatud sätete kohustuslik iseloom

Artikli 6 lõikega 1 ja artikliga 8 vastuolus olevad lepingutingimused on kehtetud.

Artikkel 16

Lõppsätted

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid enne 1. jaanuari 1998.

Kui liikmesriigid nimetatud normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide teksti.

3. Mitte hiljem kui kolmanda aasta lõpus pärast lõikes 1 nimetatud kuupäeva ja seejärel iga kolme aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning majandus- ja sotsiaalkomiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, milles muu hulgas uuritakse liikmesriikide poolt edastatud spetsiifilise teabe alusel eriti *sui generis* õiguse kohaldamist (kaasa arvatud artiklite 8 ja 9 kohaldamist) ja kontrollitakse eriti, kas nimetatud õiguse kohaldamine on viinud turgu valitseva seisundi kuritarvitamisele või muule vaba konkurentsi häirimisele, mis õigustaks asjakohaste meetmete rakendamist, kaasa arvatud sundlitsentside kasutuselevõtt. Komisjon esitab vajadusel ettepanekud käesoleva direktiivi kohandamiseks vastavalt andmebaaside valdkonna arengule.

Artikkel 17

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 11. märts 1996

Euroopa Parlamendi nimel

president

K. HÄNSCH

Nõukogu nimel

eesistuja

L. DINI
